

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування вищого навчального закладу)

Економічний факультет
(назва інституту / факультету)

Кафедра обліку, аналізу і аудиту
(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. декана економічного факультету

Р.І.Грешко

« 2 » вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«ІСТОРІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ»

(назва навчальної дисципліни)

Вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
(назва програми)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
(вказати: код, назва)

Галузь знань 07 «Управління і адміністрування»
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)
(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія бухгалтерського обліку» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління і адміністрування» (останні зміни затверджені рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 29.05.2023 р. протокол №5 та введені в дію наказом ректора №225 від 30.05.2023 р.)

Розробники: Ковальчук Тетяна Миколаївна, проф., д.е.н., завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту; Михалків Алла Анатоліївна, к.е.н., доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом освітньої програми і затверджено на засіданні кафедри обліку, аналізу і аудиту

Протокол № 1 від « 12 » серпня 2024 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Ковальчук Т.М.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від « 12 » серпня 2024 року

Голова методичної ради економічного факультету

(підпис)

Грешко Р.І.
(прізвище та ініціали)

1. Мета навчальної дисципліни: засвоєння здобувачами вищої освіти знань з історії бухгалтерського обліку, ознайомлення з досвідом минулого бухгалтерського обліку, що сприятиме кращому розумінню сутності сучасного ведення бухгалтерії.

2. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» (освітня програма «Облік і оподаткування») вивчення дисципліни «Історія бухгалтерського обліку» сприяє поглибленню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

Фахові компетенції:

ФК 5. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.

ФК 10. Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний рівень і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.

ПРН 2. Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження.

ПРН 17. Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

ПРН 18. Дотримуватися норм професійної та академічної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	II	I	4	120	28	14	–	–	78	–	залік
Заочна	II	I	4	120	8	6	-	-	106	-	залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Історичні передумови виникнення бухгалтерського обліку												
Тема 1. Соціально-економічні та історичні передумови виникнення бухгалтерського обліку 1. Загальні методичні підходи до вивчення історії бухгалтерського обліку 2. Періодизація бухгалтерського обліку в обліковій літературі 3. Зародження обліку в різних країнах Стародавнього Сходу 4. Зародження і розвиток обліку в Античному світі 5. Формування обліку в період Середньовіччя	14	4	2	-	-	8	14	2	-	-	-	12
Тема 2. Передумови виникнення та філософія подвійного запису 1. Розвиток ідей про подвійний запис 2. Філософський аспект подвійного запису 3. Визначення сутності подвійного запису в літературі 4. Подвійний запис у працях видатних учених	16	4	2	-	-	10	16	1	1	-	-	14
Тема 3. Формування бухгалтерського обліку як науки 1. Економічні передумови розвитку обліку як складової економічної науки 2. Зародження італійської, французької та німецької бухгалтерської школи 3. Формування англійської та англо-американської бухгалтерських шкіл	16	4	2	-	-	10	13	-	1	-	-	12
Тема 4. Історія виникнення та розвитку форм бухгалтерського обліку й облікові теорії 1. Форми бухгалтерського обліку 2. Поняття облікових теорій, їх функції	15	2	1	-	-	12	15	1	-	-	-	14

3. Теорії аналітичного характеру та балансові теорії												
Разом за змістовим модулем 1	61	14	7			40	58	4	2	-	-	52
Змістовий модуль 2. Формування обліку як науки												
Тема 5. Розвиток обліку в країнах світу у XX-XXI ст. і національні системи бухгалтерського обліку 1. Розвиток бухгалтерського обліку в країнах світу 2. Формування національних систем бухгалтерського обліку 3. Історичний розвиток і принципи побудови планів рахунків 4. Особливості побудови планів рахунків різних країн світу 5. Формування національних стандартів бухгалтерського обліку в країнах світу	15	4	1	-	-	10	16	1	1	-	-	14
Тема 6. Процес виникнення бухгалтерського обліку в Україні 1. Україна в дослов'янський період і розвиток обліку на її території 2. Облік і право на території України в період княжої доби та литовсько-польської доби 3. Бухгалтерський облік в Україні у XVI-XVIII ст.	14	4	2	-	-	8	14	2	-	-	-	12
Тема 7. Бухгалтерський облік в Україні у XIX-XXI ст. 1. Бухгалтерський облік в Україні в XIX-XX ст. 2. Розвиток бухгалтерської професії в умовах глобалізації економіки 3. Особливості впровадження МСФЗ в Україні	12	2	2	-	-	8	14	1	1	-	-	12
Тема 8. Еволюція елементів методу бухгалтерського обліку 1. Рахунки як елемент методу бухгалтерського обліку 2. Інвентаризація та оцінка в бухгалтерському обліку	18	4	2	-	-	12	18	-	2	-	-	16

3. Калькуляції як елемент методу бухгалтерського обліку												
4. Розвиток категорії «баланс» як елемента методу бухгалтерського обліку												
5. Історичні аспекти розвитку звітності як елемента методу бухгалтерського обліку												
Разом за змістовим модулем 2	59	14	7	-	-	38	62	4	4	-	-	54
Усього годин	120	28	14	-	-	78	120	8	6	-	-	106

3.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми (завдання)	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема 1. Соціально-економічні та історичні передумови виникнення бухгалтерського обліку <i>Завдання:</i> виділіть і оцініть основні аргументи, що наводяться в літературі з приводу зародження обліку в тій чи іншій окремо взятій країні Античного світу; наведіть приклади виникнення примітивних облікових документів; розкрийте особливості облікового мистецтва в Стародавньому Вавилоні та Шумері; виділіть подібні та відмітні риси між стародавніми системами розвитку обліку в Стародавній Греції й Римі	2	-
2	Тема 2. Передумови виникнення та філософія подвійного запису <i>Завдання:</i> розкрийте зміст уніграфічної (простої), камеральної та диграфічної (подвійної) парадигм обліку, перелічіть фактори, що сприяли їх розвитку; назвіть основні напрями теорій подвійного відображення фактів господарської діяльності; охарактеризуйте суть юридичного напрямку розвитку теорії подвійного відображення фактів господарської діяльності та етапів її розвитку; охарактеризуйте суть обмінної теорії подвійного відображення фактів господарської діяльності і яких відомих учених відносять до фундаторів цієї теорії; розкрийте особливості поширення подвійної бухгалтерії в Італії в XVI- XVIII ст.	2	2
3	Тема 3. Формування бухгалтерського обліку як науки <i>Завдання:</i> охарактеризуйте юридичний аспект бухгалтерської школи Італії та їх представників; охарактеризуйте економічний аспект бухгалтерської школи Італії та їх представників; розкрийте суть наукового внеску у розвиток облікової та економічної думки Ф. Кене; дайте характеристику суті наукового внеску у розвиток облікової та економічної думки Жака Тюрго; висвітліть суть наукового внеску у розвиток облікової та економічної думки Адама Сміта; проаналізуйте суть наукового внеску у розвиток облікової та економічної думки Девіда Рікардо.	2	1
4	Тема 4. Історія виникнення та розвитку форм бухгалтерського обліку й облікові теорії <i>Завдання:</i> охарактеризуйте основні особливості нової італійської форми бухгалтерського обліку і що нового внесено до неї у порівнянні із староіталійської формою обліку; розкрийте основні особливості меморіально-касової або німецької форми бухгалтерського обліку; перелічіть основні особливості багато	1	-

	журнальної або французької форми бухгалтерського обліку і чим вона відрізняється від німецької форми обліку; з'ясуйте основні особливості форми обліку Журнал-головна або американської форми бухгалтерського обліку; охарактеризуйте основні особливості інтегральної форми бухгалтерського обліку і в чому її подібність з французькою формою обліку; опишіть основні особливості шахової форми бухгалтерського обліку; проаналізуйте основні особливості використання та форми меморіально-ордерної форми обліку та вкажіть в яких роках і у якій країні вона отримала широке розповсюдження		
5	Тема 5. Розвиток обліку в країнах світу у XX-XXI ст. і національні системи бухгалтерського обліку <i>Завдання:</i> розгляньте характерні особливості обліку в англomовних країнах у XX ст.; виділіть актуальні питання розвитку обліку в Німеччині в XX ст.; охарактеризуйте напрямки розвитку обліку у Франції в XX ст., перелічіть фактори, що вплинули на формування національних систем обліку в XX ст.; вкажіть на відмінності між основними національними системами бухгалтерського обліку	1	2
6	Тема 6. Процес виникнення бухгалтерського обліку в Україні <i>Завдання:</i> дайте характеристику історичної періодизації праісторичного розвитку України та виникнення облікової культури; охарактеризуйте передумови виникнення Київської України-Русі та внесок князя Олега у розвиток податкової системи; висвітліть розвиток держави, системи права та обліку у Київській Русі у період князювання Ольги, її сина Святослава та внука Ярополка; проаналізуйте розвиток держави, системи права, карбування монет і обліку у Київській Русі період князювання Володимира; охарактеризуйте чим характерний для розвитку правової держави та обліку у Київській Русі період князювання Ярослава Мудрого; розкрийте розвиток правової держави та ведення обліку у Київській Русі в період князювання Володимира Мономаха	2	-
7	Тема 7. Бухгалтерський облік в Україні у XIX-XXI ст. <i>Завдання:</i> дайте характеристику розвитку бухгалтерського обліку в Україні у другій половині XIX ст.; розкрийте історичні закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні; перелічіть і дайте характеристику міжнародних стандартів освіти для професійних бухгалтерів; висвітліть нормативно-правове забезпечення впровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні; назвіть суб'єкти господарювання, для яких складання фінансової звітності з повним дотриманням міжнародних стандартів обов'язкове	2	1
8	Тема 8. Еволюція елементів методу бухгалтерського обліку <i>Завдання:</i> охарактеризуйте різні підходи дослідників до класифікації рахунків; розкрийте історичний аспект розвитку елемента-методу бухгалтерського обліку «інвентаризація»; охарактеризуйте історичний аспект розвитку калькуляції; назвіть найважливіші історичні етапи у розвитку елемента-методу бухгалтерського обліку «баланс»; розкрийте особливості статичного, динамічного і статико-динамічного балансів; опишіть особливості побудови англійського та американського варіантів бухгалтерського балансу; охарактеризуйте історичний генезис становлення фінансової звітності за О.М. Мінаєвою	2	2
Усього годин		14	8

3.4. Тематика індивідуальних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість балів
1	Загальні методологічні підходи до вивчення історії бухгалтерського обліку	До 10 балів
2	Початок зародження бухгалтерії. Освоєння чисел та підрахунків	
3	Облікові системи Стародавнього Сходу	
4	Облік в Античному світі	
5	Господарський облік Середньовіччя	
6	Перші зразки розвиненого обліку	
7	Наукові паростки бухгалтерського обліку. Формування облікової науки думки інших бухгалтерських шкіл	
8	Історичний розвиток і формування теорії подвійного відображення фактів господарювання	
9	Облік на території України в дослов'янський період	
10	Облік періоду княжої та литовсько-польської доби	
11	Бухгалтерський облік в Україні у XVI-XVIII ст.	
12	Бухгалтерський облік в Україні у XX ст.	
13	Деякі погляди на початкові етапи становлення бюджетного обліку в Україні та формування його об'єктів	
14	Економічна суть і значення організації бухгалтерського обліку за методикою Луки Пачолі	
15	Італійські послідовники Б. Контрульї та Л. Пачолі щодо подальшого розвитку бухгалтерського обліку в Італії в XVI-XVII ст.	
16	Внесок Іспанії в розвиток бухгалтерського обліку в XVI-XVII ст.	
17	Внесок Німеччини в розвиток бухгалтерського обліку в XVI-XVII ст.	
18	Роль подвійного запису в моделюванні системі бухгалтерського обліку	
19	Суть теорії балансового походження відображення фактів господарської діяльності	
20	Розвиток бухгалтерського обліку в Україні періоду княжої доби	
21	Козацька доба на Україні: значення та завдання обліку	
22	Розвиток бухгалтерського обліку в Україні наприкінці XVIII ст. та внесок економістів та вчених у його розвиток	
23	Розвиток бухгалтерського обліку в Україні в австро-угорський період	
24	Логісмографічна теорія та її роль в бухгалтерському обліку	
25	Внесок у розвиток бухгалтерської науки французьких вчених економістів у XIX ст.	

3.7. Самостійна робота

Самостійна робота здобувача з дисципліни «Історія бухгалтерського обліку» спрямована на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає такі види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, вирішення практичних ситуацій.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Кількість балів
		денна ф.н.	заочна ф.н.	
1	Тема 1. Соціально-економічні та історичні передумови виникнення бухгалтерського обліку <i>Завдання:</i> 1. Сформулювати філософський, документальний, синтетичний і аналітичний підходи до вивчення історії бухгалтерського обліку. 2. Визначати головні ознаки зародження обліку в країнах Стародавнього Сходу та в Античному світі, Середньовіччі.	8	12	До 7 балів

	3. Сформулювати зачатки розвитку мистецтва освоєння чисел і підрахунків як основи зародження первинного спостереження в обліку. 4. Визначати головні ознаки зародження обліку в давніх країнах Сходу, зокрема: Стародавньому Єгипті, Месопотамії (Вавилоні), Іудеї, Персії, Індії, Китаї			
2	Тема 2. Передумови виникнення та філософія подвійного запису <i>Завдання:</i> 1. Визначити напрями подвійного відображення фактів господарської діяльності. 2. Охарактеризувати суть юридичної, обмінної, теорії філософської та балансового походження теорії подвійного відображення фактів господарської діяльності. 3. Охарактеризувати напрямки дослідження суті та змісту подвійного запису (фундаментальні теоретичні дослідження, цілеспрямовані теоретичні дослідження та прикладні наукові дослідження). 4. Охарактеризувати головні особливості подвійної бухгалтерії Голландії, англомовних країн, Франції, Іспанії, Німеччини	10	14	До 8 балів
3	Тема 3. Формування бухгалтерського обліку як науки <i>Завдання:</i> 1. Охарактеризувати особливості розвитку бухгалтерського обліку як науки. 2. Висвітлити особливості розвитку італійської школи бухгалтерського обліку. 3. Розкрити основні досягнення французької класичної школи бухгалтерського обліку. 4. Охарактеризувати основні особливості німецької бухгалтерської школи. 5. Дати характеристику основним напрямкам розвитку англо-американської школи бухгалтерського обліку	10	12	До 7 балів
4	Тема 4. Історія виникнення та розвитку форм бухгалтерського обліку й облікові теорії <i>Завдання:</i> 1. Сформулювати суть і основні особливості староіталійської, нової італійської, німецької, французької, американської, інтегральної, шахової, копіювально-карткової, меморіально-ордерної, журнально-ордерної й автоматизованих форм бухгалтерського обліку. 2. Визначити напрями теорій подвійного відображення фактів господарської діяльності. 3. Охарактеризувати сутність юридичного та економічного напрямів розвитку облікових теорій. 4. Визначити напрями теорії аналітичного характеру. 5. Охарактеризувати балансові облікові теорії	12	14	До 8 балів
5	Тема 5. Розвиток обліку в країнах світу у XX-XXI ст. і національні системи бухгалтерського обліку <i>Завдання:</i> 1. Дати характеристику загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку в США. 2. Охарактеризувати розвиток обліку у Франції першої половини XX ст. 3. Дати характеристику системи бухгалтерського обліку в Китаю. 4. Проаналізувати національні системи бухгалтерського	10	14	До 8 балів

	обліку. 5. Охарактеризувати принципи побудови планів рахунків. 6. Дати характеристику принципам побудови стандартів бухгалтерського обліку. 7. Охарактеризувати плани рахунків США, Франції, Польщі та України. 8. Охарактеризувати виникнення та розвиток стандартів бухгалтерського обліку. 9. Дати характеристику стандартів бухгалтерського обліку Великобританії, Німеччини, США, України, Франції та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку			
6	Тема 6. Процес виникнення бухгалтерського обліку в Україні <i>Завдання:</i> 1. Дати характеристику витоків обліку на території України в дослов'янський період, систематизації праісторичного розвитку України та виникнення облікової культури. 2. Охарактеризувати розвиток бухгалтерського обліку за часів Київської Русі. 3. Оцінити розвиток бухгалтерського обліку на території України у XIII-XIV століттях. 4. Визначити особливості розвитку бухгалтерського обліку на території України у XVI-XVIII століттях	8	12	До 7 балів
7	Тема 7. Бухгалтерський облік в Україні у XIX-XXI ст. <i>Завдання:</i> 1. Охарактеризувати бухгалтерський облік в Україні у XIX-XX ст. 2. Побудувати модель компетенцій головного бухгалтера. 3. Оцінити наслідки впливу глобалізаційних процесів на бухгалтерську професію. 4. Проаналізувати практику переходу на МСФЗ вітчизняних підприємств, узагальнити проблеми, які при цьому виникають. 5. Дати оцінку стану запровадження МСФЗ у національну облікову практику.	8	12	До 7 балів
8	Тема 8. Еволюція елементів методу бухгалтерського обліку <i>Завдання:</i> 1. Розкрити історичні аспекти виникнення категорії «рахунки». 2. Висвітлити погляди західних учених різних років на дефініцію поняття «рахунки». 3. Розкрити зміст поняття «план рахунків» в історичному аспекті. 4. Висвітлити передумови виникнення подвійного запису. 5. Визначити історичні аспекти розвитку процесу документування з моменту виникнення перших регістрів обліку та до цього часу. 6. Охарактеризувати сучасні підходи до розкриття змісту поняття «оцінка» працях українських науковців. 7. Розкрити особливості розвитку елемента-методу «калькуляція» в працях учених основних світових бухгалтерських шкіл. 8. Охарактеризувати найважливіші історичні етапи в розвитку категорії «баланс». 9. Визначити історичні аспекти розвитку звітності як елемента методу бухгалтерського обліку. 10. Викласти погляди вчених світових шкіл бухгалтерського обліку на категорію «звітність»	12	16	До 8 балів
Усього годин		78	106	

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Освітні технології:

- 1) інформаційно-комунікаційні технології;
- 2) технологія модульно-блочного навчання;
- 3) технологія особисто-орієнтованого навчання (студентоцентризм);
- 4) технологія інтенсифікації навчання на основі опорних схем і моделей, групових та індивідуальних завдань, бізнес-симуляції.

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь та інші);
- семінари, практичні роботи;
- наочні методи (презентація, демонстрація, ілюстрація);
- пояснювально-ілюстративні методи;
- проблемно-пошукові методи;
- ситуаційні завдання та кейс метод;
- робота з інформаційними ресурсами (нормативними джерелами, навчально-методичною та науковою літературою, інтернет-ресурсами);
- самостійна робота;
- дистанційне навчання з використанням системи Moodle;
- комп'ютерні засоби навчання (онлайн курси/платформи, web-конференції, вебінари тощо);
- інші методи навчання.

5. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

5.1. Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; правильність проведення розрахунків; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю (30 балів за 1 змістовий модуль та 30 балів за 2 змістовий модуль) і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (здачі заліку).

Розподіл балів, які отримують здобувачі:

Поточне тестування та самостійна робота								Кількість балів (залік)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
7	8	7	8	8	7	7	8	40	100

Кожен вид аудиторної, самостійної чи індивідуальної роботи здобувача оцінюється відповідною кількістю балів залежно від обсягу, складності та якості виконаного завдання:

- доповідь на практичному занятті до 5 балів;
- участь в обговоренні та доповнення до 2 балів;
- вирішення виробничих ситуацій до 5 балів;
- розв'язання тестів різних рівнів складності від 0,1 до 1 бала;

- індивідуальні завдання (презентації, реферати, есе, доповіді) до 10 балів;
- тематичні контрольні роботи до 5 балів.

В межах поточного контролю до загальної кількості балів здобувача можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу, здобутого на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Keystone», «Coursera» тощо. Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак не більше ніж 25% (25 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС) (Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у системі формальної освіти) <https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>).

З навчальної дисципліни «Історія бухгалтерського обліку» проводиться семестровий *залік*. Здобувач отримує завдання, що містить теоретичні питання та виробничу ситуацію.

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою:

«А» (90-100 балів) – (зараховано) оцінюється: повнота розкриття питання; здатність аргументувати відповідь наведенням конкретних прикладів і власними міркуваннями; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власного погляду, позиції на певне проблемне питання; уміння чітко формулювати визначення понять/термінів і пояснювати їх; аналітичні міркування, порівняння, формулювання висновків; подано правильний розв'язок тестів і виробничої ситуації, що розкриває ступінь опанування теоретичного матеріалу для практичного застосування; правильність застосування методики; творчий підхід до виконання; вміння аналізувати матеріал і робити обґрунтовані аналітичні висновки; логічна послідовність, культура мови, емоційність і вміння переконувати.

«В» (80-89 балів) – (зараховано) виставляється за умови розкриття теоретичних питань, понять з глосарію, вирішення тестових завдань і виробничої ситуації, але допущено неточності, що не суттєво впливають на зміст завдання.

«С» (70-79 балів) – (зараховано) оцінюється відповідь за умови повного та правильного розкриття одного з питань, але відповідь на друге питання недостатньо обґрунтована, характеризується несистемністю і нелогічністю викладення матеріалу; не достатньо правильно сформульовано визначення з глосарію; тестові завдання та виробнича ситуація вирішені на належному рівні.

«D» (60-69 балів) – (зараховано) виставляється за умови неповних, неаргументованих відповідей на теоретичні питання без аналітичних міркувань, порівнянь та сформованих висновків; допущені помилки при розв'язуванні виробничих ситуацій і тестових завдань; недостатньо правильно формулює визначення понять/термінів глосарію, не пояснюючи їх.

«Е» (50-59 балів) – (зараховано) оцінюється відповідь у випадку фрагментарного розкриття змісту теоретичних питань та неправильного підходу до розв'язання виробничої ситуації; дана правильна відповідь на окремі тестові завдання; недостатньо правильно формулює визначення понять/термінів глосарію, не пояснюючи їх.

«FХ» (35-49 балів) – (незараховано) виставляється у випадку незнання значної частини навчального матеріалу освітнього компонента, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання виробничої ситуації.

«F» (1-34 балів) – (незараховано) виставляється за умови, якщо здобувач не володіє матеріалом, не розуміє теоретичних і практичних питань, потребує подальшої роботи над засвоєнням основних положень навчальної дисципліни.

5.2. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
зараховано	A (90 – 100)	відмінно
зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
зараховано	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незараховано	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

5.3. Засоби оцінювання:

- фронтальне опитування;
- індивідуальне опитування;
- стандартизовані тести;
- розв'язування практичних ситуацій;
- тематичні контрольні роботи;
- презентація результатів виконання індивідуальних та командних завдань (наукових, розрахункових, аналітичних та інших);
- розроблення та захист проєктів (наскрізних, індивідуальних, командних, дослідницько-творчих та інших);
- реферати, есе та доповіді;
- виступи та презентації здобувачів на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.
- підсумковий контроль (залік).

6.Форми поточного та підсумкового контролю

Форми контролю охоплюють поточний та підсумковий контроль знань здобувача.

Поточний контроль здійснюється з метою перевірки досягнення програмних результатів за окремими темами під час проведення практичних занять з урахуванням самостійної роботи здобувача за допомогою різноманітних засобів контролю.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання підсумкових навчальних досягнень здобувачів у формі заліку.

7. Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

1. Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.
URL: <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yurii-fedkovycha/>;

2. Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича.
URL: <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu/>.

8. Рекомендована література

8.1. Фахова (основна) література

1. Бухгалтерський облік як наука; від основ до наукової картини світу: колективна монографія; за заг. ред. В.Я. Плаксієнка. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 320 с
2. Васильєва Л.М., Бондарчук Н.В., Бондарчук О.П. Історія бухгалтерського обліку: навчальний посібник. Дніпро: Видавничо-поліграфічний центр «Гарант-СВ», 2017. 224с.
3. Ковальчук Т.М., Михалків А.А. Історія бухгалтерського обліку : навч. посіб. Чернівці: Технодрук, 2019. 540 с.
4. Легенчук С.Ф. Бухгалтерське теоретичне знання: від теорії до метатеорії: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2021. 336 с
5. Легенчук С.Ф. Історичні аспекти розвитку бухгалтерського обліку в Україні та світі : монографія. Beau Bassin : GlobeEdit, 2020. 212 с.
6. Лука Пачолі Трактат про рахунки та записи. Переклад Н.М. Ткаченко. Київ: Алерта, 2021. 180 с.
7. Яремко І.Й., Лемішовська О.С. Історія обліку, аналізу та аудиту : навч. посібник. 2-ге вид., допов. Львів : Видавництво Львівської політехніки. 2018. 236 с.
8. Deegan C. Financial accounting theory. McGraw Hill Australia, 2004. 441 p.
9. Riahi-Belkaoui A. Accounting theory. 5th ed. Thompson Learning, 2004. 598 p.

8.2. Допоміжна література

1. Лучко М.Р., Остап'юк М.Я. Історія обліку: світ та Україна, погляд крізь роки. Тернопіль: «Зорепад», 1998. 151 с.
2. Остап'юк М.Я., Лучко М.Р., Даньків Й.Я. Історія бухгалтерського обліку: навч. посіб. 2-ге вид., виправл. і доповн., Київ: Знання, 2009. 278 с.
3. Теорія бухгалтерського обліку (історичні та методологічні аспекти): монографія. Ужгород: Ужгородський державний університет, 1998. 148 с.
4. Littleton, Д.С. (1933 reprinted 1966). The antecedents of double-entry book-keeping. Accounting Evolution to 1900. New York: Russell and Russel.
5. Simmonds, A. (1989). 1992 – a force for change in corporate reporting? Accountant's Magazine, January, pp. 16-18.
6. Simmonds, A. and Azieres, O. (1989) Accounting for Europe - Success by 2000 AD? Touche Rosa.
7. Sombart, W. (1924). Der Moderne Kapitalismus (Sixth edition). Munich: Dunker and Humblot.

9. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Державна податкова служба України – <https://tax.gov.ua/>
2. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
3. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>

Офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. Департамент статистики Організації Об'єднаних Націй – <http://unstats.un.org/>
2. Міжнародна асоціація зі статистики (IAOS) – <http://isi.cbs.nl/>
3. Міжнародний інститут статистики (ISI) – <http://isi.cbs.nl/>
4. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) <http://www.oecd.org/>
5. Статистичний офіс Європейської співдружності – <http://europa.eu.int/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua
3. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій – www.ier.kiev.ua

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
3. Національна парламентська бібліотека – www.alpha.rada.kiev.ua